

د قام د ميني ژوند ۾ تصوير

امجد شهزاد

يوه غريبه کورنۍ کښې پېدا شوۍ د ۷۰ دا هغه وخت ؤ چې خدائي خدمتگار تحريک ښه په زور شور کښې روان ؤ. د ټکر او قيصه خوانۍ د شهيدانو قيصې لا تازه وې. عبدالقادربابا وائي چې زه ډېر وړوکه وم نو زمونږ د کور او کلي مشران به چې سحر وختي په سرو جامو کښې سرک ته ووتل او پرېډه به ئې وکړو بيا به واپس راغلل، سره وردې به ئې بدله کړه او په خپل خپل کار روزگار پسې به ووتل او کله چې به په دوي پسې وارانته ؤ نو د هداياتو مطابق به د کلي غره ته تلل او هلته به د پوځ او پوليس نه روپوش وو. يوه ورځ چې هم دغسې د هغه پلار او تر و نه غره ته تللي وو او هلته د پوليس د گرفتارۍ نه روپوش شوي وو نو پوليس راغله او د هغه د نيکه نه ئې د زامنو، خوريونو او نورو کشرانو په حقله تپوسونه کول چې چرته پټ دي او دغه وخت پوليس نه صرف د هغه د نيکه بې عزتي وکړه بلکې په هغه ئې تشدد هم وکړو. دا د عبدالقادربابا د ډېر ماشومتوب هغه يادونه او نظارې دي چې د هغه په زړه او ذهن نقش پاتې شوي دي او د هغه په سوچ، فکر او نظريه جوړولو کښې ئې لوتل رول لوبولې د ۷۰ هغه وائي چې ما ته به مې مور وئيل چې ته صرف د درېو کالو وې نو لښته به دې

په اتلسم اگست ۲۰۰۹ء د خان عبدالولي خان د ملټي پليکس د تېرې اېښودو په دستوره کښې چې د بېگم نسيم ولي خان نه واخله تر افراسياب خټک، غلام احمد بلور، بشير احمد بلور، هاشم بابر، وزير اعلي امير حيدر خان هوتي او د عوامي نېشنل پارټي نور صوبائي او مرکزي مشران شريک وو. د دغه پروتقه او پروتقه تقريبات د صوابۍ يو غريب خدائي خدمتگار عبدالقادربابا ته وروبخښل شو. وزير اعلي صاحب په خپله عبدالقادربابا په ډېر عزت او احترام تر سټيج ورسوه. د عبدالقادربابا په ذهن خدائے خير د باچا خان کوم يادونه راتازه شو چې د سترگو نه ئې اوبښکې روانې شوې. وروستو وزير اعلي عبدالقادربابا ته يو اعزازي شيلډ هم ورکړو.

هم دغه عبدالقادربابا نن زمونږ سره د "پښتون" د لوستونکو دپاره خپل زارې يادونه راتازه کړل او مونږ ته ئې په نمونو سترگو د خدائي خدمتگارو او باچا خان د عزم، حوصلې او ولولې او د ازادۍ د مبارزې ډېرې قيصې وکړې.

عبدالقادربابا د صوابۍ ضلعي د باجا کلي د بره عثمان خېلو تپه کښې په ۱۹۳۲ء کښې په

ونيوه او وئيل به دې چې ډز ډز زه به پېرنگيان داسې ولم او د دې ځائې نه به ئې شرم.

۱۹۴۰ء خواوشا کښې صوابۍ باجا کلي کښې د باچا خان جلسه وه، عبدالقادر بابا هغه وخت د اته نهه کالو و چې په ورومبي ځل ئې بابا وليدو او د هغه تقرير ئې واورېدو او هغه ورځ شوه او نن عبدالقادر بابا خپل ځان ځانې خدمتگاري ته وقف کړو.

عبدالقادر بابا شپږ ځله د باچا خان سره افغانستان ته تلې د دې او هلته نهه صرف د افغانستان په هر ولايت، هر ښار، هر کلي گرځېدلې د دې او خلقو ته ئې د امن، مينې او ورورولۍ پېغام رسولې د دې بلکې د شاه ظاهر شاه، صمد خان اچکزي سره هم وخت په وخت باچا خان تر څنگه ډېر نژدې پاتې شوي دي.

عبدالقادر بابا به په افغانستان کښې د باچا خان او نورو قام پرستو مشرانو د تقريرونو پمپلټونه، د افغان ملت اخبار خصوصي اشاعتونه کوزې پښتونخوا ته راوړل او دلته به ئې خورول او دا مبارزه ده د ايوب خان په مارشل لاء کښې هم جاري ساتلې وه.

"پښتون" چې کله د عبدالقادر بابا نه د قېدوبند په حقله تپوس وکړو نو وې وئيل چې اتفاقاً د ايوب په دور کښې زه د قېدوبند نه بچ پاتې شوي يم. د ضياءالحق په دور کښې چې کله د مارشل لاء خلاف د اېم ار ډي تحريک روان و نو هغې کښې عبدالقادر بابا هم ونيولې شو او د دلبر خان ټکر، بشير مټه، فريد طوفان او نورو مشرانو سره څه د پاسه څلور مياشتې قېد وساتلې شو. دغه وخت باچا خان د خېشکو په رېسټ هاؤس کښې نظر بند و.

بله کومه واقعه چې دوي مونږ ته بيان کړه نو هغه يقيناً چې د حېرانولو ده. اوس اوس چې د جنرل پرويز مشرف د امریت خلاف کوم سياسي تحريک چلېدو، عبدالقادر بابا پکښې هم په ډېر جوش او جذبې برخه اخستله او د پوليس د لاتي چارج زغملو سره سره گرفتار هم کړې شو. کله چې مونږ هغوي ته وئيل چې دغه وخت چې ستاسو عمر شپږ اويا کاله و. په دې عمر کښې هم داسې فعال رول څنگه لوبوئ. بابا په ډېر عزم او حوصله ځواب راکړو چې باچا خان تر مرگه مرگه خپله مبارزه جاري ساتلې وه نو زه څنگه په آرام کښېم، د باچا خان روح به زما نه تپوس کوي.

عبدالقادر بابا مونږ ته د باچا خان سره د ملاقاتونو ډېرې واقعي بيان کړې، وائي د مۍ په ۲۳ مه نېټه کال ۱۹۸۲ء کښې زه د باچا خان ملاقات له راغلم، د ځان سره مې خپله ډوډۍ او د پيازو غوټه راخستې وه، باچا خان سره ناست وم چې هغه له هم ډوډۍ راوړې شوه، ما خپله د پيازو غوټه او ډوډۍ د پليڅکي نه راواخسته، دا مونږ ته باچا خان تعليم راکړې و چې چرته هم ځئ نو په چا بوج کېږئ مه خو باچا خان په زور زور په ما د غوښې پوتې وخورل او زما د پيازو او ډوډۍ نه ئې هم وخوره، بيا چې زه کور ته تلم نو د باچا خان د کور دوه ډوډۍ مې د ځان سره بچو له د تبرک او خوردې په توگه يوړې او کله چې زه واپس راتلم نو باچا خان راته ووي چې لاږ شې نو خلقو ته ووايه چې جنگ تورخم له راغلي دي کله به وينبېږئ او دا جنگ به د تورخم نه راوړي او بيا به داسې تباهي کېږي چې څوک به خپلو مړو بنسځولو ته هم نه جوړېږي کله چې عبدالقادر بابا زموږ سره دا خبرې کولې هم په دغه

کړې ؤ او بیا بیا به ئې راته دا تاکید کولو چې دا کتابونه درنه گډوډ نه شي، ماته، دلبر کاکا او د تارو جی. د بابو کلي عجب جرنېل (مرحوم) ته د کتابونو د راوړلو ذمه واري سپارلې شوې وه. دا کتابونه په ۵۳ بورو کښې بند وو، مونږ نه په تورخم کښې پاکستانی افسرانو دوه کتابونه د انوسټېگېشن دپاره واخستل نور مو ولي باغ ته بابا له ورسول.

عبد القادر بابا مونږ ته د باچا خان د کالاباغ ډېم خلاف د مهم هم ډېرې واقعي بيان کړې چې باچا خان به مونږ په سائيکل کرسې کښې گرځولو او د پښتونخوا هرې ضلعي ته تلي وو. په حجرو، جوماتونو کښې به بابا خلقو ته د کالاباغ ډېم د نقصانونو تفصيل بيانولو او خلق ئې په دې پوهول چې کالاباغ ډېم د پښتنو تباهي ده.

مونږ د عبد القادر بابا جذبې ته سلام کوو او هيله لرو چې دغه جذبه به نن هم هر پښتون کښې هم دغسې ژوندی وي او د خپلو قامي حقونو گټلو دپاره به د هيڅ قسم قربانۍ نه ډډه نه کوي.

ورځ لږ وخت مخکښې د پېښور پيپل منډۍ چاؤدونه وشوه چې ۱۲۰ کسان پکښې مړه او بې شمېره ژوبل شو. بابا په ژرغوني او ازوې چې اوويشت کاله وړاندي ماته چې باچا خان کومه خبره کړې وه، دانن وگورئ، هم هغه کږې.

۲۲ نومبر ۱۹۸۵ء کښې بل وار زه راغلم ماشوم زوے عنایت الله هم راسره ؤ، باچا خان محمد نارې کښې ؤ، څوک غېر ملکيان راغلي وو انترويو ئې ترې کوله. د عبدالعلي خان زوي ناصر خان ورله زه بوتلم، بابا ماته هم هاغه خبرې وکړې چې گرځئ او پښتنو ته نصيحت کوئ او بیا ئې ماله د ماشوم عنایت الله د تعليم دپاره پېسې هم راکړې.

د "پښتون" د يوې پوښتنې په ځواب کښې دوي ووي چې کله د برصغير وپش وشو او پاکستان جوړ شو نو د باچا خان وپنوماته تراوسه ياده ده، وئيل ئې د خپل کور وپش چې څوک د دښمن په لاس کوي او دا طمعه ترې هم لري چې دا به زمونږ د خپر دپاره وي نو دا ډېره ناداني ده. دښمن چرې د چا د ښې سوچ نه کوي، دا وپش زمونږ دښمن پېرنگي کړې دے نو دا به څنگه زمونږ دپاره ښه وي.

عبد القادر بابا مونږ ته يوه بله واقعه دا هم بيان کړه چې کله باچا خان د افغانستان د اوږد قيام نه پس پاکستان ته واپس راتلو نو مونږ ورسره وو، باچا خان مونږ ته خپل کتاب "زما ژوند او جدوجهد" حواله